

Pakiet informacyjny związany ze świadczeniem usług dla osób fizycznych przez Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A.

Obowiązuje od 01.03.2017 r.

Informacje dotyczące Biura Maklerskiego

ING Bank Śląski S.A. z siedzibą w Katowicach, przy ul. Sokolskiej 34, 40-086 Katowice, wpisany do Rejestru Przedsiębiorców w Sądzie Rejonowym Katowice-Wschód Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000005459, o kapitale zakładowym w kwocie 130 100 000,00 zł oraz kapitale wpłaconym w kwocie 130 100 000,00 zł, NIP 634-013-54-75, prowadzący działalność maklerską na podstawie zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego w formie wyodrębnionej jednostki organizacyjnej pod nazwą **Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A. („Biuro Maklerskie”)**

1. Dane teleadresowe Biura Maklerskiego

Siedziba: 40-086 Katowice, ul. Sokolska 34

Adresy Centrali:

40-086 Katowice, ul. Sokolska 34

02-566 Warszawa, ul. Puławska 2

tel.: 32 357 00 32

email: biuromaklerskie@ingbank.pl

Strona internetowa: www.ingbank.pl/biuromaklerskie

2. Biuro Maklerskie świadczy usługi, sporządza i przekazuje dokumenty oraz kontaktuje się z Klientem w języku polskim

3. Sposoby komunikowania się z Biurem Maklerskim

- a. w zakresie prowadzenia rachunku papierów wartościowych i rachunku pieniężnego:
 - osobiście – w Oddziałach ING Banku Śląskiego S.A.
 - telefonicznie pod numerem 800 10 20 30, 32 205 44 43
 - pocztą elektroniczną na adres: biuromaklerskie@ingbank.pl
 - za pośrednictwem Systemu internetowego Biura Maklerskiego
 - za pośrednictwem strony internetowej: www.ingbank.pl/biuromaklerskie
- b. w zakresie przyjmowania zleceń dla usługi wykonywania zleceń oraz w zakresie usługi przyjmowania i przekazywania zleceń:
 - telefonicznie, pod numerem 800 10 20 30, 32 205 44 43,
 - pocztą elektroniczną na adres: biuromaklerskie@ingbank.pl
 - za pośrednictwem Systemu internetowego Biura Maklerskiego,
 - za pośrednictwem aplikacji mobilnej ING Makler Mobile
- c. w zakresie usługi doradztwa inwestycyjnego
 - telefonicznie pod numerem 800 10 20 30, 32 205 44 43
 - pocztą elektroniczną na adres: biuromaklerskie@ingbank.pl
 - za pośrednictwem Systemu internetowego Biura Maklerskiego
 - za pośrednictwem strony internetowej: www.ingbank.pl/biuromaklerskie
- d. w zakresie usługi zarządzanie portfelem inwestycyjnym
 - osobiście – w Biurze Maklerskim w Warszawie ul. Puławska 2 02-566 Warszawa
 - telefonicznie pod numerem 22 820 48 90
 - pocztą elektroniczną na adres: biuromaklerskie-zarzadzanie@ingbank.pl
 - za pośrednictwem strony internetowej: www.ingbank.pl/biuromaklerskie

4. Uprawnienia do prowadzenia działalności maklerskiej

Biuro Maklerskie posiada zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej na podstawie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 18 lutego 2011 r. oraz 19 stycznia 2016 r. Nadzór nad

działalnością Biura sprawuje Komisja Nadzoru Finansowego, Pl. Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa.

5. Informacje dotyczące systemów gwarantujących bezpieczeństwo aktywów Klientów

Biuro Maklerskie jest uczestnikiem systemu rekompensat prowadzonego przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Celem systemu rekompensat jest zagwarantowanie inwestorom wypłat do wysokości określonej ustawą o obrocie instrumentami finansowymi, środków pieniężnych oraz zrekompensowanie wartości utraconych instrumentów finansowych, zgromadzonych przez nich w domach maklerskich/biurach maklerskich w przypadku: ogłoszenia upadłości domu maklerskiego, prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości ze względu na to, że majątek domu maklerskiego nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania lub stwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego, że dom maklerski nie jest w stanie, z powodów ściśle związanych z sytuacją finansową, wykonać ciężących na nim zobowiązań wynikających z roszczeń inwestorów i nie jest możliwe ich wykonanie w najbliższym czasie.

System rekompensat zabezpiecza wypłatę środków inwestorów, do wysokości równowartości w złotych 3.000 euro - w 100% wartości środków objętych systemem rekompensat, oraz 90% nadwyżki ponad tę kwotę, z tym, że górna granica środków objętych systemem rekompensat wynosi równowartość w złotych 22 000 euro.

Szczegółowe informacje o systemie rekompensat dostępne są na stronie: www.kdpw.pl.

6. Zasady świadczenia usług maklerskich

- a. Wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie.
Szczegółowe zasady świadczenia usługi maklerskiej określa Regulamin świadczenia usług maklerskich dla osób fizycznych przez Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A.
Pełna treść regulaminu: www.ingbank.pl/biuromaklerskie
- b. Przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych.
Szczegółowe zasady świadczenia usługi maklerskiej określa Regulamin świadczenia usług maklerskich dla osób fizycznych przez Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A.
Pełna treść regulaminu: www.ingbank.pl/biuromaklerskie
- c. Przechowywanie lub rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzenie rachunków papierów wartościowych oraz prowadzenie rachunków pieniężnych
Regulamin świadczenia usług maklerskich dla osób fizycznych przez Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A.
Pełna treść regulaminu: www.ingbank.pl/biuromaklerskie
- d. Doradztwo inwestycyjne
Regulamin świadczenia usług doradztwa inwestycyjnego dla osób fizycznych przez Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A.
Pełna treść regulaminu: www.ingbank.pl/biuromaklerskie
- e. Zarządzanie portfelami tj. usługa maklerska polegająca na zarządzaniu portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, oraz wymiana walutowa tj. usługa maklerska polegająca na wymianie walutowej w przypadku, gdy jest to związane z usługą zarządzania.
Regulamin świadczenia usług zarządzania portfelami instrumentów finansowych oraz wymiany walutowej z usługami zarządzania portfelami instrumentów finansowych przez Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A.
Pełna treść regulaminu: www.ingbank.pl/biuromaklerskie

7. Zasady składania i rozpatrywania reklamacji Klientów

- a. Reklamacje dotyczące świadczenia usług maklerskich przez Biuro Maklerskie mogą być składane:
 - osobiście w Oddziale Banku,
 - korespondencyjnie na adresy Biura Maklerskiego oraz Banku,
 - za pośrednictwem Systemu bankowości internetowej, w tym Systemu internetowego Biura Maklerskiego,
 - za pośrednictwem Serwisu HaloŚląski, w tym Serwisu telefonicznego Biura Maklerskiego,
 - elektronicznie na adres email Biura Maklerskiego lub Banku.
- b. Reklamacje, rozpatrywane są niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od daty otrzymania. Odpowiedź do Klienta jest wysyłana listem poleconym. Na wniosek Klienta odpowiedź może być dostarczona pocztą elektroniczną lub za pomocą Systemu bankowości internetowej.
- c. W szczególnie skomplikowanych przypadkach uniemożliwiających rozpatrzenie skargi w terminie 30 dni, Biuro Maklerskie powiadamia Klienta o tym fakcie z podaniem przyczyn opóźnienia, okoliczności które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy oraz informacją o przewidywanym terminie rozpatrzenia, nie dłuższym jednak niż 60 dni od otrzymania przez Biuro Maklerskie skargi.

8. Konflikt interesów

Biuro Maklerskie przeciwdziała wystąpieniu konfliktów interesów poprzez wprowadzenie stosownych regulacji, w tym w szczególności Regulaminu zarządzania konfliktami interesów przez Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A. W przypadku, gdy zastosowane przez Biuro Maklerskie zasady i środki przeciwdziałania konfliktom interesów nie zapewniają wystarczającej ochrony przed wystąpieniem rzeczywistego konfliktu interesów i powstanie ryzyko naruszenia interesów Klienta, Biuro Maklerskie informuje o tym Klienta, przy użyciu trwałego nośnika informacji. Do czasu otrzymania od Klienta wyraźnej informacji o woli kontynuowania zawieranej Umowy, Biuro Maklerskie powstrzyma się od świadczenia usługi maklerskiej.

Regulamin zarządzania konfliktami interesów przez Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A. dostępny jest na stronie internetowej: www.ingbank.pl/biuromaklerskie

9. Raporty ze świadczonych usług

- a. Wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego Zlecenie.
Biuro Maklerskie sporządza i przekazuje Klientom raport dotyczący wykonania zleceń:
 - częstotliwość – po wykonaniu zleceń,
 - termin – niezwłocznie, nie później niż do końca dnia następującego po dniu, w którym wykonane zostało zlecenie.
- b. Przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych.
Biuro Maklerskie sporządza i przekazuje Klientom raport dotyczący przyjęcia i przekazania zleceń:
 - częstotliwość – po przyjęciu zlecenia,
 - termin – niezwłocznie, nie później niż do końca dnia następującego po dniu, w którym zlecenie zostało przyjęte.
- c. Przechowywania lub rejestrowania instrumentów finansowych, w tym prowadzenia rachunków papierów wartościowych, rejestrów oraz prowadzenia rachunków pieniężnych.
Biuro Maklerskie sporządza i przekazuje Klientom raport dotyczący przechowywanych, lub rejestrowanych aktywów:
 - częstotliwość – raz w roku, według stanu na 31 grudnia,
 - termin – do dnia 31 stycznia.
- d. Doradztwo inwestycyjne portfelowe

Biuro Maklerskie sporządza i przekazuje raport z usługi doradztwa inwestycyjnego portfelowego.

Raporty są przekazywane w cyklach miesięcznych.

e. Zarządzanie portfelem inwestycyjnym.

Biuro Maklerskie sporządza i przekazuje Klientowi raporty ze świadczenia usługi zarządzania oraz usługi wymiany walutowej zawierające w szczególności informacje o składzie i wycenie portfela.

Raporty są przekazywane w cyklach miesięcznych.

10. Polityka wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta

Biuro Maklerskie świadcząc usługę wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie, usługę zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych (usługa zarządzania) oraz usługę przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie:

- a. Działa w najlepiej pojętym interesie Klienta, co oznacza podjęcie przez Biuro Maklerskie wszelkich niezbędnych działań w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klienta.
- b. Wykonuje zlecenia Klientów niezwłocznie, uczciwie i szybko, w stosunku do innych zleceń Klientów.

Polityka ta dostępna jest na stronie internetowej: www.ingbank.pl/biuromaklerskie

11. Koszty i opłaty związane ze świadczonymi usługami

- a. Wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie oraz przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych:

Biuro Maklerskie pobiera prowizje zgodnie z Tabelą opłat i prowizji maklerskich stanowiącą załącznik do Regulaminu świadczenia usług maklerskich dla osób fizycznych przez Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A. W kwocie prowizji zawierają się:

- opłaty operacyjne na rynku kasowym pobierane przez Giełdę Papierów Wartościowych zgodnie z Regulaminem Giełdy,
- opłaty operacyjne na rynku terminowym pobierane przez Giełdę Papierów Wartościowych zgodnie z Regulaminem Giełdy,
- opłaty miesięczne za rozrachunek i rozliczenie transakcji pobierane przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych zgodnie z Regulaminem KDPW.

- b. Przechowywanie lub rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzenie rachunków papierów wartościowych oraz prowadzenie rachunków pieniężnych.

Biuro Maklerskie pobiera opłaty zgodnie z Tabelą opłat i prowizji maklerskich stanowiącą załącznik do Regulaminu świadczenia usług maklerskich dla osób fizycznych przez Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A. W kwocie opłat:

- w przypadku opłaty z tytułu prowadzenia rachunku zawierają się: opłaty miesięczne za prowadzenie kont podmiotowych pobierane przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych oraz koszty wysyłania do Klienta informacji dotyczących rozliczenia podatkowego, wyciągu z rachunku oraz powiadomień zgodnie z cennikiem Poczty Polskiej,
- w przypadku opłat z tytułu przechowywania instrumentów finansowych zawierają się: opłaty miesięczne za prowadzenie depozytu akcji, obligacji oraz innych papierów wartościowych pobierane przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych zgodnie z Regulaminem KDPW,
- w przypadku opłat z tytułu zaksięgowania, przeniesienia, umorzenia, zamiany, wykupu, przewłaszczenia instrumentów finansowych zawierają się: opłaty za obsługę komunikatów i instrukcji pobierane przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych zgodnie z Regulaminem KDPW,
- w przypadku pobierania od Klienta opłat z tytułu dostępu do notowań GPW w czasie rzeczywistym zawierają się: miesięczne opłaty terminalowe za udostępnianie abonentom

- serwisów czasu rzeczywistego w zakresie jednej najlepszej oferty, pięciu najlepszych ofert lub pełnego arkusza danych zgodnie z Cennikiem serwisów giełdowych;
- c. Przekazywanie rekomendacji inwestycyjnych w związku ze świadczeniem usługi doradztwa inwestycyjnego

Biuro Maklerskie pobiera opłaty zgodnie z Tabelą opłat i prowizji maklerskich stanowiącą załącznik do Regulaminu świadczenia usług maklerskich dla osób fizycznych przez Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A.

- d. Zarządzanie portfelami tj. usługa maklerska polegająca na zarządzaniu portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, oraz wymiana walutowa tj. usługa maklerska polegająca na wymianie walutowej w przypadku, gdy jest to związane z usługą zarządzania.

Biuro za świadczone Usługi Zarządzania oraz Usługi Wymiany Walutowej pobiera od Klienta opłaty na zasadach określonych w „Regulaminie świadczenia usług zarządzania portfelami instrumentów finansowych oraz wymiany walutowej związanej z usługami zarządzania portfelami instrumentów finansowych przez Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego” oraz Tabeli Opłat i Prowizji Biura Maklerskiego ING Banku Śląskiego SA.

Niezależnie od pobieranych przez Biuro opłat, o których mowa powyżej, Klient jest zobowiązany do pokrycia opłat pobieranych przez dom maklerski w związku ze świadczonymi przez dom maklerski usługami maklerskimi, prowadzeniem rachunków Klienta, opłat pobieranych przez bank powiernik z tytułu świadczonych usług i opłat innych pośredników przy wykonywaniu czynności związanych z realizacją Usługi Zarządzania lub Usługi Wymiany Walutowej, a także innych opłat i podatków, jeżeli z odrębnych przepisów prawa wynika obowiązek ich uiszczenia przy wykonywaniu Umowy o Zarządzanie.

Klient może zostać obciążony innymi kosztami, w tym podatkami i innymi opłatami publicznoprawnymi, związanymi z transakcjami zawartymi w związku z określonymi instrumentami finansowymi lub świadczonymi usługami maklerskimi, a które nie są płatne przez, ani za pośrednictwem Biura. Biuro nie pobiera kwot należnych z tytułu obowiązków podatkowych związanych z odpłatnym zbyciem instrumentów finansowych i z realizacji praw z nich wynikających. Kwoty podatku dochodowego są naliczane oraz płatne na zasadach opisanych w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2032 z późn. zm.) lub w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1888 z późn. zm.).

Biuro Maklerskie świadcząc na rzecz Klientów Usługi Zarządzania oraz Usługi Wymiany Walutowej działa w sposób rzetelny i profesjonalny, zgodnie z zasadami uczciwego obrotu oraz najlepiej pojętym interesem Klienta. Zasady przyjmowania i przekazywania opłat, prowizji i świadczeń niepieniężnych w związku ze świadczeniem usług maklerskich w Biurze Maklerskim zostały zawarte w dokumencie Ogólne zasady przyjmowania i przekazywania opłat, prowizji i świadczeń niepieniężnych w Biurze Maklerskim ING Banku Śląskiego S.A., który to dokument przekazywany jest Klientowi przed zawarciem umowy o świadczenie usług maklerskich. Na żądanie Klienta Biuro Maklerskie przekazuje Klientowi szczegółowe informacje o opłatach, prowizjach lub świadczeniach niepieniężnych przyjmowanych albo przekazywanych w celu poprawienia jakości usług maklerskich świadczonych przez Biuro Maklerskie na rzecz Klienta, w tym o ich istocie i wysokości lub o sposobie ustalania ich wysokości.

Zasady Biura Maklerskiego ING Banku Śląskiego S.A. dotyczące klasyfikacji Klientów

Podstawa Prawna

Biuro Maklerskie dokonuje klasyfikacji Klientów w oparciu o kryteria określone w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (Dz. U. z 2015 r., poz. 878) („Rozporządzenie”) oraz informacje dostarczone przez Klienta.

Zasady Klasyfikacji

- a. Biuro Maklerskie kwalifikuje każdego ze swoich Klientów do jednej z trzech możliwych kategorii:
 - Klient detaliczny,
 - Klient profesjonalny,
 - Uprawniony kontrahent.
- b. Każda kategoria zapewnia inny poziom ochrony przysługujący Klientom w ramach świadczonych usług maklerskich. Ochrona polega na przekazywaniu Klientom określonych informacji, badaniu adekwatności oferowanych Klientom usług i produktów, stosowaniu w stosunku do Klientów określonych polityk i wykonywaniu innych obowiązków. Zgodnie z Rozporządzeniem najwyższy poziom ochrony przysługuje Klientom detalicznym.

Zmiana kategorii

- a. Klientowi przysługuje prawo złożenia wniosku o zmianę kategorii przyznanej przez Biuro Maklerskie, jeżeli spełnia warunki określone w Rozporządzeniu. Wniosek taki Klient składa w formie pisemnej w Oddziale ING Banku Śląskiego S.A. lub przesyła na adres Biura Maklerskiego.
- b. Jeżeli wniosek, o którym mowa w pkt. a dotyczy zmiany kategorii na wyższą (opcja podwyższenia), z czym wiązać się będzie niższy poziom ochrony, Biuro Maklerskie przekazuje Klientowi wyraźne, pisemne ostrzeżenie dotyczące poziomów ochrony i praw, które Klient może utracić. Klient musi stwierdzić na piśmie, w odrębnym dokumencie, że jest świadomy konsekwencji utraty takiej ochrony.
- c. Po rozpatrzeniu wniosku Klienta o zmianę kategorii Biuro Maklerskie informuje Klienta na piśmie o podjętej decyzji (dotyczy tylko opcji podwyższenia).
- d. Dokumenty związane ze zmianą kategorii (wnioski, pisma, odpowiedzi) są przechowywane wraz z umową zawartą z Klientem.

Polityka wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta

1. Zakres Polityki

Niniejszą Politykę wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta (zwaną dalej „Polityką”) stosuje się do:

- wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie,
- usługi maklerskiej polegającej na zarządzaniu portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych (zwaną dalej „usługą zarządzania”),
- przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie.

Działanie w najlepiej pojętym interesie Klienta oznacza podjęcie przez Biuro Maklerskie wszelkich niezbędnych działań w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klienta w związku z wykonywaniem jego zleceń lub świadczeniem na jego rzecz usługi zarządzania lub usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, biorąc pod uwagę czynniki i kryteria wymienione poniżej.

W przypadku usługi wykonywania zleceń, Biuro Maklerskie nie stosuje Polityki, gdy Klient określa szczegółowe warunki, na jakich zlecenie ma zostać wykonane.

Biuro nie gwarantuje uzyskania możliwie najlepszej ceny we wszelkich okolicznościach oraz w każdym przypadku, w szczególności, gdy dochodzi do wystąpienia czynników niezależnych od Biura, na które Biuro nie miało wpływu.

Polityka nie ma zastosowania do transakcji wymiany walut, pożyczek i lokat, nabywania papierów wartościowych na rynku pierwotnym – w ramach oferty publicznej.

Celem Polityki jest świadczenie przez Biuro usług zgodnie z wysokimi standardami, poprzez realizację obowiązków wynikających z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (t.j. Dz. U. z 2016, poz. 1636, z późn. zm.), oraz Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 września 2012 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz banków powierniczych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 878 z późn. zm.).

Obowiązek działania w najlepiej pojętym interesie Klienta nie dotyczy następujących przypadków:

- zawierania transakcji na podstawie zapytania o cenę, gdy Klient zwraca się do Biura Maklerskiego wyłącznie o podanie ceny lub przyjmuje (akceptuje) cenę i nie wymaga od Biura Maklerskiego ochrony swoich interesów,
- transakcji zawieranych w jednym miejscu wykonania zlecenia, gdy dostępne jest wyłącznie jedno miejsce wykonania zlecenia Klienta,
- bezpośredniego dostępu do rynku, gdy Klient ma bezpośredni dostęp do rynku poprzez interfejs elektroniczny dostarczony przez firmę inwestycyjną i w każdym przypadku łączy się jedynie z określonym rynkiem,
- szczegółowych instrukcji Klienta; gdy Klient określa szczegółowe warunki, na jakich zlecenie ma zostać wykonane, Biuro Maklerskie zobowiązane jest wykonać zlecenie zgodnie z tymi szczegółowymi warunkami i w tym zakresie obowiązek Biura Maklerskiego do działania w najlepiej pojętym interesie Klienta zostaje wykonany.

Obowiązkowi podejmowania wszelkich uzasadnionych działań w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klienta nie należy traktować, jako zobowiązania Biura do uwzględnienia w niniejszej Polityce wszystkich dostępnych miejsc wykonania zleceń.

2. Czynniki, kryteria i miejsca działania w najlepiej pojętym interesie Klienta oraz wyjątki od obowiązku działania w najlepiej pojętym interesie Klienta w zakresie usługi wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie

a. Czynniki działania w najlepiej pojętym interesie Klienta

W celu zapewnienia możliwie najlepszych wyników dla Klienta, Biuro Maklerskie bierze w szczególności pod uwagę następujące czynniki:

- cenę – waga wysoka
- koszty – waga średnia,
- ocenę maklera w zakresie takich czynników, jak np. czas, prawdopodobieństwo zawarcia transakcji i jej rozliczenia, wielkość i charakter zlecenia oraz inne aspekty mające istotny wpływ na uzyskanie możliwie najlepszego wyniku – waga niska.

b. Kryteria działania w najlepiej pojętym interesie Klienta

W przypadku zlecenia złożonego przez Klienta detalicznego, najlepszy wynik określa się w ujęciu ogólnym przy uwzględnieniu ceny instrumentu finansowego i kosztów związanych z wykonaniem zlecenia obejmujących wszystkie koszty ponoszone przez Klienta bezpośrednio w związku z wykonaniem danego zlecenia, w tym opłaty pobierane przez miejsce wykonania, opłaty z tytułu rozrachunku i rozliczenia transakcji oraz wszelkie inne opłaty związane z wykonaniem zlecenia.

Wagi, o których mowa powyżej, nie mają zastosowania w przypadkach, kiedy ze względu na rodzaj i specyfikę możliwych miejsc wykonania danego zlecenia, miejsce wykonania zlecenia w odniesieniu do danego Instrumentu Finansowego będzie jedynym możliwym miejscem wykonania tego zlecenia.

Biuro zastrzega sobie możliwość zmiany czynników oraz wag wskazanych powyżej w sytuacji, kiedy uzna, że zmiana ma znaczący wpływ na działanie w najlepiej pojętym interesie Klienta.

c. Przykładowe miejsca wykonania zleceń.

Przykładowymi miejscami wykonania zleceń dla:

- akcji są:
 - 1) Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie
 - 2) Alternatywny System Obrotu
- obligacji są:
 - 1) Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie (w ramach Catalyst)
 - 2) Alternatywny System Obrotu
 - 3) Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A. (poza obrotem zorganizowanym)
- pozostałych instrumentów finansowych są:
 - 1) Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie
 - 2) Alternatywny System Obrotu

przy czym:

- dla instrumentu finansowego notowanego jednocześnie w obrocie zorganizowanym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i zagranicznym rynku regulowanym Biuro Maklerskie wykonuje zlecenia w obrocie zorganizowanym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
- dla instrumentu finansowego notowanego w obrocie zorganizowanym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, jednocześnie na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie jak i w Alternatywnym Systemie Obrotu, Biuro Maklerskie wykonuje zlecenia na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
- dla instrumentu finansowego notowanego w obrocie zorganizowanym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz poza obrotem zorganizowanym, Biuro Maklerskie wykonuje zlecenia tam gdzie istnieje większe prawdopodobieństwo zawarcia transakcji.

d. Kryteria, na podstawie których, po zawarciu umowy o wykonywanie zleceń, ustalana będzie możliwość wykonania zlecenia w sposób, o którym mowa w art. 73 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi:

- W przypadku składania zlecenia w warunkach o których mowa w art. 73 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi Klient będzie posiadał środki na rachunku pieniężnym powiązany z rachunkiem papierów wartościowych prowadzonym przez Biuro umożliwiające pokrycie realizacji transakcji wykonanej w oparciu o to zlecenie,
- Biuro zastrzega, iż w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych dotyczących wykonywania zleceń w sposób, o którym mowa w art. 73 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, Biuro może odmówić takiego sposobu realizacji zlecenia.

Biuro Maklerskie zobowiązane jest podjąć wszelkie kroki, aby zapobiec ustalaniu oraz naliczaniu opłat i prowizji pobieranych od Klienta w sposób dyskryminujący poszczególne miejsca wykonania.

3. Ogólne zasady wykonywania zleceń

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 24 września 2012 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 878 z późn. zm.) Biuro Maklerskie zobowiązane jest wykonywać zlecenia Klientów niezwłocznie, uczciwie i szybko, w stosunku do zleceń innych Klientów. Biuro Maklerskie wykonuje zlecenia w kolejności ich przyjmowania, chyba, że:

- co innego wynika z warunków wykonania zlecenia określonych przez Klienta lub,
- charakter zlecenia Klienta lub warunki panujące na rynku sprawiają, że ten sposób wykonania zlecenia nie może być zastosowany lub,
- czego innego wymaga interes Klienta.

Biuro Maklerskie nie będzie łączyło zleceń Klientów ze zleceniami własnymi lub zleceniami innych Klientów.

W przypadku gdy zlecenie dotyczące akcji dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, ze względu na określone przez Klienta warunki jego wykonania nie może być wykonane natychmiast po jego przyjęciu w związku z warunkami panującymi na rynku, Biuro Maklerskie przekazuje takie zlecenie do natychmiastowej publikacji na odpowiednim rynku, chyba że:

- Klient wyraźnie zażąda inaczej lub,
- skala zlecenia jest duża w porównaniu do normalnych rozmiarów rynkowych.

4. Czynniki, kryteria i miejsca działania w najlepiej pojętym interesie Klienta oraz wyjątki od obowiązku działania w najlepiej pojętym interesie Klienta w zakresie usługi zarządzania oraz usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie

a. Czynniki działania w najlepiej pojętym interesie Klienta

W celu zapewnienia uzyskania możliwie najkorzystniejszych wyników dla Klienta, Biuro podejmując działania w zakresie świadczenia usług zarządzania lub usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych uwzględni odpowiednio następujące czynniki:

- dostępne ceny Instrumentów Finansowych – waga wysoka,
- koszty transakcji tzn. prowizje maklerskie pobierane przez danego pośrednika za realizację zleceń, koszty rozliczenia, inne opłaty np. związane z otwarciem i prowadzeniem rachunku papierów wartościowych, rachunku pieniężnego czy rejestru – waga wysoka,
- czas zawarcia transakcji – waga średnia,

- prawdopodobieństwo zawarcia transakcji oraz jej rozliczenia – waga średnia,
- wielkość zlecenia – waga niska,
- wszelkiego rodzaju inne aspekty dotyczące przekazywania zleceń np.: sprawność operacyjną i niezawodność pośrednika, dotychczasową historię i warunki współpracy – waga niska.

b. Kryteria działania w najlepiej pojętym interesie Klienta

W przypadku zlecenia złożonego przez Klienta detalicznego, najlepszy wynik określa się w ujęciu ogólnym przy uwzględnieniu ceny instrumentu finansowego i kosztów związanych z wykonaniem zlecenia obejmujących wszystkie koszty ponoszone przez Klienta bezpośrednio w związku z wykonaniem danego zlecenia, w tym opłaty pobierane przez miejsce wykonania, opłaty z tytułu rozrachunku i rozliczenia transakcji oraz wszelkie inne opłaty związane z wykonaniem zlecenia.

Wagi, o których mowa powyżej, nie mają zastosowania w przypadkach, kiedy ze względu na rodzaj i specyfikę możliwych miejsc wykonania danego zlecenia, miejsce wykonania zlecenia w odniesieniu do danego Instrumentu Finansowego będzie jedynym możliwym miejscem wykonania tego zlecenia.

Biuro zastrzega sobie możliwość zmiany czynników oraz wag wskazanych powyżej w sytuacji, kiedy uzna, że zmiana ma znaczący wpływ na działanie w najlepiej pojętym interesie Klienta.

W zakresie usługi zarządzania, Biuro nie rzadziej niż raz w roku przeprowadza weryfikację jakości i konkurencyjności usług prowadzenia rachunków i wykonywania zleceń świadczonych przez podmioty współpracujące z Biurem. Weryfikacja powinna uwzględniać koszty związane ze świadczonymi usługami, obejmujące wszystkie koszty ponoszone przez Klienta, w tym bezpośrednio ponoszone w związku z wykonaniem zlecenia, opłaty pobierane przez podmiot pośredniczący (provizja), opłaty z tytułu rozrachunku i rozliczenia transakcji oraz inne opłaty związane z wykonaniem zlecenia.

Polityka ma zastosowanie do takich Instrumentów Finansowych, w które Biuro decyduje się inwestować w ramach poszczególnych Standardowych Strategii Inwestycyjnych oraz Strategii Indywidualnych, w szczególności: zbywalnych papierów wartościowych (akcje, obligacje, certyfikaty inwestycyjne), instrumentów rynku pieniężnego, walutowych kontraktów terminowych.

Biuro świadcząc usługę w zakresie zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych oraz usługę przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie realizuje zlecenia za pośrednictwem podmiotów świadczących usługi wykonywania zleceń, które względem Biura stanowią miejsca wykonywania zleceń.

c. Przykładowe miejsca wykonania w zakresie zarządzania portfelami instrumentów finansowych dla:

- Akcji są:
 - 1) Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie
 - 2) Alternatywny System Obrotu – New Connect
 - 3) Rynek regulowany w krajach członkowskich OECD
- Obligacji są:
 - 1) rynek międzybankowy (poza obrotem zorganizowanym)
 - 2) Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie (w ramach Catalyst)
 - 3) Rynek regulowany w krajach członkowskich OECD
- pozostałych instrumentów finansowych są:
 - 1) Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie
 - 2) Alternatywny System Obrotu

d. Przykładowe miejsca wykonania w zakresie usługi przyjmowania i przekazywania zleceń dla:

- instrumentów finansowych danego emitenta, w oferowaniu których pośredniczy Biuro - emitenci instrumentów finansowych lub podmioty wyznaczone do wykonywania zleceń w związku z ofertami tych emitentów (np. firmy inwestycyjne oferujące przedmiotowe instrumenty finansowe),
- innych instrumentów finansowych – podmiotom, które pośredniczą w wykonywaniu zleceń odnośnie tych instrumentów finansowych.

5. Aktualizacja Polityki

Biuro w celu zapewnienia skuteczności niniejszej Polityki dokonuje:

- nie rzadziej niż raz w roku przeglądu Polityki,
- aktualizacji zapisów Polityki będącej wynikiem dokonanego przeglądu, o którym mowa powyżej.

Po dokonaniu powyższej aktualizacji Polityka zostaje udostępniona na stronach internetowych Biura. W przypadku dokonania istotnych zmian Biuro przekazuje Klientowi, w trybie uzgodnionym w umowie o świadczenie usług maklerskich, w takim terminie, aby Klient mógł wypowiedzieć tę umowę z zachowaniem okresu wypowiedzenia, a rozwiązanie nastąpiło przed dniem wejścia w życie zmian. Zmiana listy miejsc wykonywania zleceń nie stanowi istotnej zmiany Polityki.

Regulamin zarządzania konfliktami interesów w Biurze Maklerskim ING Banku Śląskiego S.A.

§ 1

Cel

1. Niniejszy Regulamin określa zasady przeciwdziałania konfliktom interesów oraz zarządzania konfliktami interesów w Biurze Maklerskim ING Banku Śląskiego S.A. (dalej Biuro).
2. Realizując obowiązki wynikające z ogólnie obowiązujących przepisów prawa Biuro jest obowiązane postępować w sposób uczciwy, profesjonalny oraz zgodny z najlepiej pojętym interesem Klienta.

§ 2

Definicje

1. Regulamin – Regulamin w zakresie przeciwdziałania konfliktom interesów w Biurze Maklerskim ING Banku Śląskiego, stanowi Regulamin konfliktu interesów w rozumieniu Ustawy.
2. Ustawa - ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. Rozporządzenie - Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 września 2012 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz banków powierniczych.
3. Instrumenty finansowe – instrumenty finansowe w rozumieniu art. 2 ust.1 Ustawy.
4. Bank – ING Bank Śląski S.A.
5. Biuro – Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A.
6. Osoba powiązana - osoba powiązana z Biurem:
 - a. osoba wchodząca w skład kierownictwa Biura,
 - b. Pracownik Biura,
 - c. inne osoby zatrudnione w Banku, które zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku, uprawnione są do wykonywania czynności związanych z prowadzeniem działalności maklerskiej przez Biuro,
 - d. osoby nadzorujące działalność Biura, o których mowa w § 3 Regulaminu organizacyjnego Biura Maklerskiego ING Banku Śląskiego S.A.
7. Pracownik Biura – osoba fizyczna zatrudniona przez Bank w Biurze na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia lub stosunku prawnego o podobnym charakterze.
8. Klient - Osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, za wyjątkiem osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, która zamierza zawrzeć lub zawarła z Biurem Maklerskim umowę o świadczenie usług maklerskich lub z bankiem powierniczym umowę o prowadzenie rachunku papierów wartościowych lub osoba, z którą umowa o świadczenie usług maklerskich została rozwiązana i wnosi o wykonanie na jego rzecz czynności w związku z usługami maklerskimi, lub osoba na rzecz której prowadzony jest rejestr Sponsora Emisji.

§ 3

Konflikt interesów

Konflikt interesów to znane Biuru okoliczności mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesem Biura, Osoby powiązanej z Biurem i obowiązkiem działania przez Biuro w sposób rzetelny, z uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu Klienta, jak również znane Biuru okoliczności mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesami kilku Klientów.

Konflikty mogą pojawić się pomiędzy:

- a. interesami Biura, Banku lub grupy kapitałowej ING (dalej: Grupa ING) a interesami Klienta lub grupy Klientów – gdy Biuro ma interes w uzyskaniu określonego wyniku w ramach działalności Biura lub Grupy ING,
- b. interesami Klienta lub grupy Klientów a interesami innego Klienta lub innej grupy Klientów,

- c. interesami Biura, Banku lub Grupy ING lub interesami Klienta/ów a interesami Osoby powiązanej lub grupy Osób powiązanych.

§ 4

Źródła konfliktów interesów

Biuro wprowadziło rozwiązania mające na celu monitorowanie konfliktów interesów, zarządzanie nimi i ich kontrolę oraz zidentyfikowało potencjalne konflikty interesów w związku z wykonywaną działalnością maklerską.

Biuro określiło następujące role jako potencjalne źródła konfliktu interesów:

- a. Interesy Biura
- jako uczestnika obrotu instrumentami finansowymi na rynku,
 - jako inwestora zawierającego na własny rachunek transakcje w zakresie instrumentów finansowych,
 - jako subemitenta usługowego lub inwestycyjnego,
 - jako doradcy w zakresie instrumentów finansowych na rzecz emitentów lub sprzedawców papierów wartościowych,
 - jako doradcy w zakresie takiej działalności, jak korporacyjne transakcje finansowe, sekurytyzacja i kredytowanie,
 - jako kredytodawcy lub dostawcy innych form finansowania,
 - jako agenta lub pośrednika w związku z realizacją transakcji zabezpieczających, działającego na rzecz jednego Klienta i jednocześnie realizującego na rzecz innego Klienta transakcję przeciwstawną,
 - jako sporządzającego niezależne badania, analizy lub raporty,
 - jako świadczącego usługi doradztwa inwestycyjnego,
 - uzyskanie zadowolających wyników dla transakcji, w których doradza,
 - pozyskanie nowych transakcji,
 - utrzymanie zadowolających stosunków z istniejącymi Klientami.
- Interesy Grupy ING
- jako oferującego/emitenta instrumentów finansowych,
 - jako kredytodawcy lub dostawcy innych form kredytowania,
 - jako doradcy w ramach świadczenia usług doradztwa finansowo - inwestycyjnego.
- b. Interesy Klienta
- jako inwestora na rynku zawierającego na rachunek własny transakcje w zakresie instrumentów finansowych,
 - jako kredytobiorcy lub odbiorcy usług finansowych,
 - jako odbiorcy usług finansowych,
 - jako usługobiorcy w zakresie usług/produktów dostarczanych przez Biuro,
 - jako zlecniodawcy transakcji,
 - jako odbiorcy analiz, rekomendacji lub komentarzy,
 - jako podmiotu będącego przedmiotem niezależnych badań / analiz sporządzanych przez Biuro.
- Interesy Osób powiązanych.
- c. Związane z wypełnianiem obowiązków służbowych,
- generowanie transakcji,
 - osiągnięcie założeń/celów biznesowych,
 - status, wynagrodzenie i premie,
 - inwestycje własne,
 - prowadzenie własnej działalności gospodarczej, świadczeniem usług lub pracy na rzecz innych podmiotów bądź z pełnieniem funkcji w organach zarządczych lub nadzorczych innych podmiotów.

§ 5

Okoliczności, w których może wystąpić konflikt interesów

Konflikt interesów może wystąpić w następujących okolicznościach:

- Biuro lub Osoba powiązana posiada powody natury finansowej lub innej, aby preferować Klienta lub grupę Klientów w stosunku do innego Klienta lub grupy Klientów,
- Biuro lub Osoba powiązana może uzyskać korzyść lub uniknąć straty wskutek poniesienia straty lub nieuzyskania korzyści przez Klienta lub grupę Klientów,
- Osoba powiązana posiada dostęp do informacji poufnych lub informacji stanowiących tajemnicę zawodową i może uzyskać korzyść lub uniknąć straty będąc w jej posiadaniu,
- Biuro zawiera na własny rachunek transakcje ze swoimi Klientami w zakresie instrumentów finansowych,
- Biuro zawiera transakcje na swoich pozycjach własnych dotyczących instrumentów finansowych, a jednocześnie posiada informacje o potencjalnych, przyszłych zleceniach klienta dotyczących takich instrumentów finansowych,
- Biuro dostarcza badania inwestycyjne dotyczące podmiotu lub grupy, której dostarcza korporacyjne usługi doradztwa finansowego,
- Biuro dostarcza korporacyjne porady finansowe Klientom, którzy są swoimi bezpośrednimi konkurentami,
- Biuro dostarcza korporacyjne porady finansowe jednemu Klientowi korporacyjnemu i następnie, gdy taki Klient korporacyjny staje się celem oferty, Biuro także stara się działać dla oferenta,
- Biuro świadczy usługi doradztwa inwestycyjnego Klientowi i jednocześnie rekomendujący (Biuro lub jego pracownicy) zajmują pozycje przeciwne w stosunku do wydanych rekomendacji,
- Biuro świadczy usługi doradztwa inwestycyjnego Klientowi a wcześniej rekomendujący (Biuro lub jego pracownicy) nabyli papiery wartościowe, które zamierzają odsprzedać z zyskiem,
- usytuowanie komórki świadczącej usługi doradztwa w strukturze organizacyjnej Biura będzie powiązane z oczekiwaniem na dokonywanie częstych zmian rekomendacji, a w związku z tym częstych transakcji na aktywach Klienta w celu uzyskania większych przychodów z prowizji maklerskiej,
- w ramach usługi doradztwa Biuro lub inny podmiot z Grupy ING, może uzyskać korzyść lub uniknąć straty wskutek poniesienia straty lub nieuzyskania korzyści, przez co najmniej jednego Klienta,
- w ramach usługi doradztwa Biuro lub inny podmiot Grupy ING, posiada obiektywny powód, aby preferować Klienta, grupę Klientów w stosunku do innego Klienta lub grupy Klientów Biura,
- podczas rekomendowania instrumentów finansowych w ramach usługi doradztwa inwestycyjnego Biuro przedkłada uzyskanie przychodów z nabycia przez Klienta danego instrumentu lub grupy instrumentów nad dopasowanie instrumentów do strategii odpowiadającej Klientowi,
- jeden z pracowników Biura angażuje się w osobiste transakcje dotyczące instrumentów finansowych, a Biuro posiada Klienta, którego interesy są w potencjalnym konflikcie z takimi transakcjami,
- Biuro dostarcza usługi doradczo-finansowe jednemu Klientowi w odniesieniu do oferty i zamierza dostarczać usługi doradczo-finansowe drugiemu Klientowi w odniesieniu do tej samej oferty,
- Biuro jest agentem konsorcjum w związku z organizowaniem finansowania dla Klienta, a korporacyjny zespół finansowy Biura zamierza doradzać albo temu Klientowi, jako nabywcy, albo innej firmie, dla której taki Klient jest klientem docelowym,
- Biuro posiada informacje dotyczące obniżonych aktywów i Biuro obraca pozycjami własnymi w tych aktywach,
- przyjęte od Klienta lub przekazane klientowi świadczenie pieniężne lub niepieniężne (inaczej zachęty), prezenty lub gesty grzecznościowe, spotkania o charakterze

- rozrywkowym mogą mieć wpływ na zachowanie Biura w dowolny sposób, który jest sprzeczny z interesami Klientów Biura,
- nabywanie papierów wartościowych na rynku pierwotnym do portfeli Klientów w przypadku świadczenia przez Biuro usługi zarządzania, w sytuacji, gdy sponsorem emisji, gwarantem emisji lub uczestnikiem konsorcjum emisyjnego prowadzącego sprzedaż, jest podmiot wchodzący w skład Grupy ING,
 - nabywanie do portfeli Klientów w przypadku świadczenia przez Biuro usługi zarządzania, instrumentów finansowych, których emitentem jest podmiot z Grupy ING,
 - realizowanie transakcji pomiędzy portfelami Klientów w przypadku świadczenia przez Biuro usługi zarządzania, w zakresie zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych,
 - Biuro ma interes w określonym wyniku usługi zarządzania świadczonej na rzecz Klienta albo transakcji przeprowadzanej w imieniu Klienta i jest on rozbieżny z interesem Klienta,
 - współpraca z brokerami lub innymi podmiotami, będącymi członkami Grupy ING,
 - osoba zatrudniona w jednym z podmiotów należących do Grupy ING, wchodzi w skład organów nadzorczych lub doradczych emitentów instrumentów finansowych,
 - Osoba powiązana prowadzi własną działalność gospodarczą, świadcząc usługi lub pracę na rzecz innych podmiotów, bądź pełni funkcje w organach zarządczych lub nadzorczych innych podmiotów,
 - Osoba powiązana dokonuje na rachunek własny transakcji dotyczących instrumentów finansowych, a Klientem Biura jest równocześnie Klient, którego interesy są w potencjalnym konflikcie z takimi transakcjami,
 - otrzymane świadczenia o charakterze finansowym lub niefinansowym mogą mieć wpływ na zachowanie Osoby powiązanej w sposób, który jest sprzeczny z interesami Klientów Biura.

§ 6

Zarządzanie konfliktami interesów

1. Dla każdego zidentyfikowanego konfliktu Biuro wprowadziło stosowne rozwiązania mające na celu zarządzanie jego potencjalnym niekorzystnym wpływem na Biuro kontrolowanie takiego wpływu i zapobieganie mu.
2. Biuro stosuje w szczególności następujące rozwiązania:
 - a. Polityka niezależności - Biuro przyjęło zasadę, zgodnie z którą każda jednostka organizacyjna i jej pracownicy powinni działać niezależnie w zakresie, w jakim dotyczy to interesów klientów i działania w jak najlepiej pojętym interesie Klienta. Struktura wewnętrzna zapewnia organizacyjne oddzielenie od siebie osób (zespołów) zajmujących się wykonywaniem czynności, które wiążą się z ryzykiem powstania konfliktu interesów. Oznacza to, że:
 - istnieje właściwy, odrębny nadzór nad poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi wykonującymi czynności, które wiążą się z ryzykiem powstania konfliktu interesów, zapewniający eliminowanie ryzyka naruszenia interesów Klienta lub Klientów oraz
 - nie istnieją żadne powiązania pomiędzy wysokością wynagrodzeń pracowników jednej jednostki organizacyjnej oraz wysokością wynagrodzeń pracowników innej jednostki organizacyjnej lub wysokością przychodów osiąganych przez tę inną jednostkę organizacyjną, jeżeli jednostki te wykonują czynności, które wiążą się z ryzykiem powstania konfliktu interesów,
 - nie istnieje możliwość wywierania przez osoby trzecie jakiegokolwiek niekorzystnego wpływu na sposób wykonywania przez osoby powiązane z Biurem czynności związanych z działalnością prowadzoną przez Biuro,
 - nie istnieje możliwość jednoczesnego lub następującego bezpośrednio po sobie wykonywania przez tę samą Osobę powiązaną czynności związanych z różnymi usługami świadczonymi przez Biuro, które wiążą się z ryzykiem powstania konfliktu interesów.
 - b. Odmowa działania - jeśli świadczenie przez Biuro usługi na rzecz jednego Klienta może spowodować, iż niekorzystnie okazać może się podjęcie działań na rzecz innego Klienta, a Biuro

nie ma możliwości właściwie zarządzać powstałym konfliktem interesów, powstrzymuje się ono od wykonywania działań na rzecz tego innego Klienta. W takim przypadku Biuro informuje Klienta o przyczynach niepodjęcia działań na jego rzecz, wskazując istotę i źródło konfliktu interesów. Informacja przekazywana jest Klientowi przy użyciu trwałego nośnika informacji.

3. Procedury dotyczące konfliktów - w celu zarządzania faktycznymi lub potencjalnymi konfliktami interesów w Biurze wdrożono niniejszy Regulamin. Ponadto w Biurze obowiązują procedury wewnętrzne, które regulują pracę poszczególnych jednostek organizacyjnych ograniczając ryzyko wystąpienia konfliktów interesów. W szczególności są to zasady, procedury lub fizyczne zabezpieczenia mające na celu zabezpieczenie informacji poufnych lub stanowiących tajemnicę zawodową oraz zapobieganie nieuzasadnionemu ich przepływowi bądź niewłaściwemu ich wykorzystaniu.
4. Wynagradzanie Pracowników - system kształtowania wynagrodzeń i premiowania pracowników uwzględnia zobiektywizowane kryteria, które przeciwdziałają wystąpieniu konfliktów interesów związanych z istnieniem zależności między wysokością wynagrodzenia osób zaangażowanych w świadczenie przez Biuro usług, od wynagrodzenia lub zysków osiąganych przez osoby wykonujące czynności innego rodzaju, które powodują lub mogłyby spowodować powstanie konfliktu interesów.
5. Ujawnianie informacji - gdy zidentyfikowany zostanie konflikt interesów oraz o ile aktualna organizacja oraz regulacje wewnętrzne Biura nie zapewniają, że w przypadku powstania danego konfliktu interesów nie dojdzie do naruszenia interesów Klienta, fakt wystąpienia konfliktu jest ujawniany Klientowi, aby umożliwić mu podjęcie decyzji odnośnie tego, czy w sytuacji konfliktu interesu w dalszym ciągu jest zainteresowany korzystaniem z danej usługi Biura. Informacja przekazywana jest Klientowi przy użyciu trwałego nośnika informacji.
6. Transakcje osobiste - wprowadzone zostały zasady dotyczące warunków i zasad inwestowania w instrumenty finansowe na rachunek własny lub na rachunek osoby bliskiej przez Osoby powiązane z Biurem oraz system kontroli ich przestrzegania. W szczególności regulacje te uniemożliwiają uprzywilejowanie zleceń własnych w stosunku do zleceń Klientów oraz wykorzystywanie do transakcji własnych informacji uzyskanych w związku z wykonywanymi czynnościami służbowymi.
7. Katalog, o którym mowa w ust. 3, wskazuje zidentyfikowane okoliczności mogące powodować wystąpienie konfliktu interesów, z zastrzeżeniem, że może on być rozszerzany o wskazanie nowych okoliczności, w przypadku ich zidentyfikowania. Zmiana katalogu nie stanowi zmiany Regulaminu.

§ 7

Ewidencjonowanie konfliktów interesów

1. każdym zidentyfikowanym konflikcie interesów kierujący jednostką organizacyjną Biura informuje Inspektora Nadzoru.
2. Inspektorat Nadzoru prowadzi zbiorczy rejestr konfliktów interesów.

§ 8

Postanowienia końcowe

1. Niniejszy Regulamin podlega przeglądowi przynajmniej raz w roku, a istotne zmiany przekazywane są Klientom za pośrednictwem strony internetowej Biura.
2. Niniejszy Regulamin w brzmieniu tu określonym obowiązuje od 01.06.2016.

Informacje o instrumentach finansowych i ryzyku

1. Informacje podstawowe

Z inwestycjami w instrumenty finansowe wiąże się ryzyko nieosiągnięcia zakładanej stopy zwrotu, w szczególności potencjalnej możliwości utraty części lub całości zainwestowanych środków.

Wysokość możliwych zysków i strat oraz skala potencjalnego ryzyka jest uzależniona od określonych typów instrumentów finansowych. Zmiana cen lub zmiana wartości poszczególnych instrumentów finansowych jest zależna m.in. od czynników ekonomicznych, na które składają się warunki prowadzenia działalności gospodarczej oraz od uwarunkowania cykli koniunktury gospodarczej w Polsce i na świecie.

Przy czynnościach związanych z inwestycjami na rynku kapitałowym, pieniężnym czy walutowym występuje dodatkowe ryzyko wynikające z funkcjonowania tych rynków.

2. Charakterystyka instrumentów finansowych i ryzyka związanego z inwestycją w te instrumenty

Poniżej zamieszczona charakterystyka poszczególnych instrumentów finansowych i powiązanego z nimi ryzyka jest ogólna i nie można jej uznać za wyczerpującą.

Obszerniejsze informacje na temat inwestycji i związanego z nimi ryzyka można odnaleźć w informacjach publikowanych przez emitentów, regulacjach dotyczących funkcjonowania rynków oraz w innych powszechnie dostępnych źródłach informacji.

1) Bony skarbowe

Bon skarbowy jest emitowanym w serii dłużnym papierem wartościowych Skarbu Państwa z terminami emisji zawierającymi się najczęściej w przedziale od 1 do 52 tygodni. Bon skarbowy jest instrumentem dyskontowym (dochodem jest różnica pomiędzy ceną zakupu, a wartością nominalną bonu). Polskie bony skarbowe są sprzedawane i odkupywane przez Ministra Finansów w drodze przetargów. Bony skarbowe są przedmiotem obrotu na rynku międzybankowym. Polskie bony skarbowe emitowane są w postaci zdematerializowanej, czyli w formie elektronicznego zapisu w rejestrze papierów wartościowych dokonywanego przez agenta, który rejestruje zmiany stanu posiadania wynikające z obrotu. Emitent może odkupić bony skarbowe przed okresem zapadalności. Odkup następuje w drodze przetargu organizowanego przez agenta emisji na zasadzie dyskonta.

W związku z inwestycją w bony skarbowe wyróżnia się między innymi następujące ryzyka:

- a) ryzyko stopy procentowej - w dużym stopniu jest konsekwencją ryzyka poziomu stóp procentowych i wynika z faktu, że w momencie wzrostu rynkowych stóp procentowych spada cena bonu skarbowego, i odwrotnie, obniżenie stóp procentowych prowadzi do wzrostu cen bonów skarbowych.
- b) ryzyko płynności - wiąże się z trudnością spieniężenia inwestycji. Przez płynność należy rozumieć czas niezbędny do zamiany posiadanych bonów skarbowych na gotówkę. Im czas ten jest dłuższy, tym ryzyko płynności jest większe.

Powszechnie uznaje się, iż w przypadku papierów skarbowych, w tym bonów skarbowych, ryzyko niedotrzymania warunków, czyli nie wywiązania się emitenta z obowiązku wykupu papierów skarbowych jest bardzo niskie.

2) Obligacje

Obligacja jest papierem wartościowym emitowanym w serii, w którym emitent stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela obligacji (obligatariusza) i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia. Obligacje mogą nie mieć formy dokumentu, w przypadku gdy emitent tak postanowi. W przypadku obligacji niemających formy dokumentu, prawa i obowiązki emitenta i obligatariuszy są określone w warunkach emisji. Emisja obligacji oznacza tym samym zaciągnięcie

zobowiązania przez emitenta u nabywców obligacji. Zobowiązanie to jest spłacane jako należność pieniężna w ściśle określonym czasie wraz z odsetkami, których sposób naliczania jest określony w warunkach emisji obligacji. Wielkość tego zobowiązania to wartość nominalna obligacji, a termin jego zwrotu przez emitenta to termin wykupu obligacji. Ze względu na tryb i formę regulowania odsetek od zaciągniętego długu, wyróżnia się obligacje o stałym i zmiennym oprocentowaniu (obligacje kuponowe) oraz obligacje zerokuponowe. Istnieją również m.in. obligacje przychodowe, w których odsetki zależą od poziomu przychodów emitenta, obligacje zamienne, kiedy posiadacz obligacji ma prawo zamiany w określonym stosunku obligacje na akcje emitenta.

W związku z inwestycją w obligacje wyróżnia się następujące ryzyka:

- a) ryzyko niedotrzymania warunków, czyli nie wywiązania się emitenta z obowiązku wykupu obligacji lub zapłaty odsetek,
- b) ryzyko stopy procentowej - w dużym stopniu jest konsekwencją ryzyka inflacji i wynika z faktu, że w momencie wzrostu rynkowych stóp procentowych spada cena obligacji, i odwrotnie, obniżenie stóp procentowych prowadzi do wzrostu cen obligacji,
- c) ryzyko reinwestycji - jest związane z sytuacją, w której dochody (płatności odsetkowe) z tytułu posiadania instrumentu finansowego są reinwestowane przy innej stopie procentowej niż stopa zwrotu z danego instrumentu finansowego,
- d) ryzyko kredytowe - ryzyko niewypłacalności emitenta, gwaranta, poręczyciela papieru wartościowego lub instrumentu rynku pieniężnego, to możliwość braku wywiązania się przez dłużnika z przyjętych na siebie zobowiązań,
- e) ryzyko wykupu na żądanie - odnosi się ono do obligacji, które mogą zostać wykupione „na żądanie”. Ryzyko to występuje, gdy w momencie obniżenia się stóp procentowych nastąpi żądanie wykupu po cenie niższej niż bieżąca cena rynkowa,
- f) ryzyko płynności - wiąże się z trudnością spieniężenia inwestycji. Przez płynność należy rozumieć czas niezbędny do zamiany posiadanych obligacji na gotówkę. Im czas ten jest dłuższy, tym ryzyko płynności jest większe,
- g) ryzyko spadku wartości zabezpieczeń - w przypadku obligacji zabezpieczonych istnieje ryzyko, spadku wartości zabezpieczenia co może obniżyć wartość obligacji a także w przypadku, zwiększyć ryzyko kredytowe związane ze zmniejszeniem wartości odzyskiwanej,
- h) ryzyko obniżenia ratingu - związane jest z obniżeniem ratingu dla obligacji a w konsekwencji spowodować zwiększoną podaż,
- i) ryzyko walutowe - w przypadku obligacji emitowanych w walutach w przypadku umocnienia złotówki w stosunku do waluty emisji, istnieje ryzyko poniesienia straty wyrażonej w złotych.

3) Akcje

Akcja jest papierem wartościowym dającym prawo do własności części majątku spółki, łączącym w sobie prawa o charakterze majątkowym i niemajątkowym. Akcja jako papier wartościowy wyznacza zarówno zakres praw jak i obowiązków akcjonariusza. Akcjonariusze nie odpowiadają za zobowiązania spółki. Do uprawnień majątkowych zaliczyć należy np. prawo do udziału w zysku, prawo do podziału majątku w przypadku likwidacji spółki. Do uprawnień niemajątkowych zaliczane są m.in.: prawo do udziału w walnym zgromadzeniu spółki, prawo głosu, prawo do informacji o działalności spółki.

Wśród czynników ryzyka mających wpływ na wycenę akcji danej spółki wyróżnić należy:

- a) wyniki finansowe - jakość wyników finansowych jest silnie skorelowana z ryzykiem inwestycji oraz z przyszłymi stopami zwrotu z wybranych akcji. Im słabsze wyniki finansowe tym większe prawdopodobieństwo poniesienia straty oraz większa zmienność notowań akcji,
- b) kapitalizacja spółki - spółki o małej kapitalizacji na ogół cechują się większą zmiennością notowań. Wielkość zmienności notowań jest odwrotnie proporcjonalna do kapitalizacji spółki. Im mniejsza kapitalizacja tym większe prawdopodobieństwo dużych zmian notowań,
- c) płynność spółki - średnia wielkość obrotów spółki w wybranym okresie czasu jest proporcjonalna do zmienności notowań. Im mniejsza wartość obrotów tym większa zmienność notowań,
- d) split akcji - notowania akcji, które podlegają splitowi cechują duże wahania wartości spowodowane zakupami kapitału spekulacyjnego. Nadmierny wzrost wartości akcji wywołany informacją o splicie, a niemający pokrycia w sytuacji finansowej spółki stanowi istotny czynnik ryzyka inwestycyjnego,

- e) ryzyko rynkowe, zwane również ryzykiem systematycznym lub niedywersyfikowalnym, odnosi się do czynników, które wywierają wpływ na osoby lub firmy, ale są od nich niezależne tj. nie mogą być kontrolowane (nawet częściowo) przez żaden pojedynczy podmiot. Związane jest ono z siłami przyrody oraz wynika z warunków ekonomicznych danego rynku i rynku globalnego.
- f) ryzyko makroekonomiczne - związane z wrażliwością rynku kapitałowego na krajowe i światowe czynniki makroekonomiczne,
- g) ryzyko branżowe - związane ze wzrostem konkurencji, spadkiem popytu na produkty sprzedawane przez podmioty z branży, jak również zmiany technologiczne,
- h) ryzyko specyficzne spółki - zwane również ryzykiem indywidualnym, niesystematycznym lub dywersyfikowalnym związane jest z działalnością gospodarczą spółki. Jako źródła ryzyka specyficznego należy wymienić: zarządzanie firmą, konkurencja, dostępność surowców, płynność, bankructwo firmy czy też poziom dźwigni finansowej lub operacyjnej.

Posiadanie akcji jest związane z ogólnymi ryzykami związanymi z inwestowaniem w obrocie zorganizowanym takimi jak: ryzyko płynności, ryzyko zawieszenia bądź ryzyko wycofania emitenta z obrotu zorganizowanego.

W przypadku korzystania przez Klienta z możliwości składania zleceń bez pełnego pokrycia występuje:

- ryzyko spłaty zobowiązań - Klient zobowiązany jest do spłaty zobowiązań w określonym dniu wynikającym z terminów rozliczania transakcji w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych,
- efekt dźwigni finansowej - Klient otrzymuje od Biura maksymalny limit należności, stanowiący wielokrotność posiadanych środków pieniężnych lub instrumentów finansowych, który może wykorzystać na zakup instrumentów finansowych. Dlatego zmiana kursu instrumentu powoduje proporcjonalnie większą zmianę wartości nabytych instrumentów finansowych.

4) Prawa do Akcji (PDA)

Prawo do akcji jest papierem wartościowym, z którego wynika uprawnienie do otrzymania, niemających formy dokumentu, akcji nowej emisji spółki publicznej, powstające z chwilą dokonania przydziału tych akcji i wygasające z chwilą zarejestrowania akcji w depozycie papierów wartościowych albo z dniem uprawomocnienia się postanowienia sądu rejestrowego odmawiającego wpisu podwyższenia kapitału zakładowego do rejestru przedsiębiorców. Celem praw do akcji jest umożliwienie inwestorom handlu na giełdzie w okresie przed zarejestrowaniem akcji nowej emisji.

Z inwestowaniem w prawa do akcji związane są wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla inwestycji w akcje. Dodatkowo prawa do akcji są narażone na ryzyko odmówienia przez sąd rejestrowy wpisu podwyższenia kapitału zakładowego, co może skutkować zamrożeniem środków finansowych, do czasu ich zwrotu przez spółkę.

5) Prawo poboru

Prawo poboru jest papierem wartościowym związanym z emisją nowych akcji przez spółkę. Stanowi ono prawo nabycia (pierwokupu) akcji nowej emisji przysługujące dotychczasowym akcjonariuszom spółki proporcjonalnie w stosunku do liczby posiadanych już akcji. Prawo to jest o tyle istotne, że w przypadku objęcia takiej emisji przez nowy krąg akcjonariuszy nastąpiłoby tzw. rozwodnienie kapitału, czyli zmniejszenie udziału dotychczasowych akcjonariuszy w stosunku do całkowitej sumy kapitału akcyjnego. Korzystając z prawa poboru dotychczasowi akcjonariusze mają możliwość zachowania procentowego udziału w kapitale zakładowym. Ważną cechą prawa poboru jest to, że może ono być przedmiotem obrotu jako samodzielny papier wartościowy. W przypadku braku zainteresowania objęciem akcji nowej emisji przez dotychczasowych akcjonariuszy, mogą oni sprzedać prawo poboru w obrocie zorganizowanym. Konsekwencją tego jest możliwość zakupu praw poboru, a przez to nabycia akcji nowej emisji, przez inwestorów dotychczas nie będących akcjonariuszami danej spółki.

Z inwestowaniem w prawa poboru związane są wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla inwestycji w akcje. Z uwagi na fakt, że główną cechą tego instrumentu finansowego jest krótki czas funkcjonowania w obrocie zorganizowanym, posiadacz praw poboru powinien złożyć właściwy zapis

na akcje nowej emisji z wykorzystaniem praw poboru lub dokonać ich sprzedaży najpóźniej w ostatnim dniu notowań praw poboru, w przeciwnym bowiem wypadku nie otrzyma żadnej zapłaty w momencie ich wygaśnięcia. Zmienność cen praw poboru może być znaczna i jest pochodną różnicy ceny bieżącej dotychczasowych akcji i ceny emisyjnej nowych akcji. W większości przypadków zmienność ta jest wyższa od zmienności akcji tej samej spółki.

Ryzyko spadku wartości inwestycji. Na ryzyko to mają wpływ następujące czynniki:

- a) notowania – zachowanie się notowań akcji w okolicy dnia ustalenia prawa poboru cechuje duża zmienność, która zwiększa ryzyko inwestycyjne. Nadmierny wzrost wartości notowań akcji przed lub po dniu ustalenia prawa poboru, nieuzasadniony czynnikami natury fundamentalnej (korzystne informacje, dobre wyniki finansowe), prowadzi na ogół do gwałtownego skorygowania,
- b) prawo do zapisów - jest to prawo posiadacza akcji do zapisania się na akcje nowej emisji. Składając zapis Klient zobowiązany jest do opłacenia zapisu po cenie określonej w prospekcie emisyjnym,
- c) termin zapisów – z prawa do zapisania się na akcje nowej emisji można skorzystać w terminie ściśle określonym w prospekcie emisyjnym. Nie skorzystanie z tego prawa skutkuje utratą wartości posiadanych praw poboru.

6) Kontrakty terminowe

Kontrakt terminowy jest instrumentem finansowym będącym rodzajem umowy zawartej pomiędzy dwiema stronami, z których jedna zobowiązuje się do kupna, a druga do sprzedaży w określonym czasie, po ustalonej cenie określonej ilości instrumentu bazowego lub dokonania równoważnego rozliczenia pieniężnego. Instrumentami bazowymi dla kontraktów mogą być między innymi: waluty, indeksy giełdowe, akcje, obligacje, towary, stopy procentowe.

O inwestorze, który kupił lub sprzedał kontrakt terminowy, mówi się, że ma otwartą pozycję, odpowiednio długą lub krótką. Może ją utrzymywać do dnia wygaśnięcia kontraktu lub też wycofać się z rynku (zamknąć pozycję) przed terminem. Jeżeli nabył kontrakt (czyli posiada pozycję długą), chcąc zamknąć pozycję, musi sprzedać kontrakt z tym samym terminem wygaśnięcia, na tą samą kwotę. Jeżeli sprzedał kontrakt (czyli posiada pozycję krótką), aby zamknąć pozycję, musi odpowiednio nabyć kontrakt z tym samym terminem wygaśnięcia, na tą samą kwotę.

Istotnym elementem inwestowania w kontrakty terminowe może być zobowiązanie inwestora do wniesienia depozytu zabezpieczającego rozliczenie jego zobowiązań względem kontrahenta transakcji. Minimalną wartość depozytu wnoszonego do przedsiębiorstwa inwestycyjnego określa właściwa izba rozrachunkowa, która rozlicza i gwarantuje wszystkie zawarte na danym rynku transakcje. W większości wypadków depozyt ten jest codziennie aktualizowany oraz dokonywane są codzienne rozliczenia rynkowe skutkujące koniecznością uzupełnienia depozytu lub jego zwrotu. Niewielka wartość depozytu w stosunku do wartości transakcji powoduje, że kontrakty terminowe mają dużą dźwignię finansową. Pozwala to osiągnąć duże zyski, przy zaangażowaniu tylko niewielkiej kwoty, którą stanowi depozyt. Zarówno zyski, jak i straty z inwestycji na rynku terminowym (w ujęciu procentowym) są wielokrotnie w porównaniu do osiąganych na rynku kasowym. Kurs kontraktu podaje się w punktach, a cenę ustala się mnożąc kurs przez odpowiedni mnożnik. Wartość mnożnika różni się w zależności od typu kontraktu (na jaki instrument bazowy kontrakt opiewa).

Ryzyko, jakie ponosi inwestor w związku z inwestowaniem w kontrakty terminowe związane jest ze wszystkimi czynnikami ryzyka charakterystycznymi dla instrumentu bazowego, na który dany kontrakt opiewa. Dodatkowo może pojawić się:

- a) ryzyko bazy, rozumiane jako ryzyko odmiennego kształtowania się ceny kontraktu terminowego i wartości teoretycznej instrumentu bazowego.
- b) ryzyko kredytowe – ryzyko niewywiązania się z zobowiązania wynikającego z kontraktu przez drugą stronę transakcji. Ryzyko to jest znacząco ograniczone dla kontraktów które rozliczane są za pośrednictwem izby rozrachunkowej.

- c) ryzyko płynności – płynność niektórych kontraktów terminowych jest znacząco niższa od płynności instrumentów bazowych, na które opiewają.

Zmienność notowań kontraktów jest zbliżona do zmienności instrumentów bazowych, z zastrzeżeniem różnic wynikających z ryzyka bazy.

W przypadku usługi wykonywania zleceń, Klient zobowiązany jest do utrzymywania na rachunku, bez wezwania, depozytu zabezpieczającego. Jeżeli wartość depozytu zabezpieczającego spadnie poniżej poziomu właściwego depozytu określonego przez Biuro, Klient zobowiązany jest uzupełnić depozyt zabezpieczający, co najmniej do wysokości tego poziomu, najpóźniej, przed rozpoczęciem notowań na rynku derywatów w następnym dniu rozliczeniowym po dniu, w którym nastąpił spadek depozytu zabezpieczającego poniżej poziomu właściwego depozytu określonego przez KDPW. Jeżeli w czasie trwania sesji, nastąpi spadek depozytu zabezpieczającego poniżej 50% wysokości właściwego depozytu, Biuro na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez Klienta może zamknąć otwarte pozycje w derywatach. Wysokość depozytu zabezpieczającego określa Komunikat Biura Maklerskiego.

W związku z niewielkim wymaganiem kapitałowym w stosunku do wartości kontraktu (wniesienie tylko depozytu zabezpieczającego), inwestycje w kontrakty terminowe obciążone są bardzo wysokim ryzykiem. Inwestor powinien liczyć się nie tylko z możliwością straty całości zainwestowanego kapitału, ale również z potencjalną stratą przekraczającą początkowe zaangażowanie w depozyt zabezpieczający.

7) Opcje

Opcja jest instrumentem finansowym mającym postać kontraktu, w którym jego posiadacz ma prawo do kupna (opcja kupna) lub prawo do sprzedaży (opcja sprzedaży) instrumentu bazowego po określonej cenie, czyli do tzw. wykonania opcji (zrealizowania opcji). Prawo to może być zrealizowane w dniu wygaśnięcia opcji (opcja europejska) lub w dowolnym dniu od daty zawarcia kontraktu opcyjnego do daty wygaśnięcia włącznie (opcja amerykańska). W przeciwieństwie do nabywcy, sprzedający opcję („wystawca”) jest zobowiązany odpowiednio do sprzedania lub zakupu danego aktywa od nabywcy opcji, jeżeli ten uzna, że zechce z posiadanego prawa skorzystać, czyli uzna wykonanie opcji za opłacalne. W zamian za nabycie opcji nabywca płaci wystawcy cenę, zwaną premią opcyjną.

Opcja jest realizowana jeżeli cena wykonania opcji jest lepsza od ceny oferowanej na rynku w danym czasie. Zysk nabywcy opcji jest różnicą pomiędzy ceną realizacji opcji, a ceną rynkową. Rozliczenie opcji może mieć zarówno charakter rzeczywisty, poprzez zawarcie faktycznej transakcji do której opcja uprawnia, jak i charakter pieniężny poprzez wypłatę różnicy wyżej wymienionych cen.

Instrumentami bazowymi dla opcji mogą być między innymi: waluty, indeksy giełdowe, akcje, obligacje, towary, stopy procentowe.

Inwestor, który kupił lub sprzedał opcję, ma otwartą pozycję. Może ją utrzymywać do dnia wykonania opcji lub też wycofać się z rynku (zamknąć pozycję) przed terminem. Jeżeli nabył opcję, chcąc zamknąć pozycję, musi sprzedać opcję z tym samym terminem wykonania i tą samą ceną wykonania. Jeżeli sprzedał opcję, aby zamknąć pozycję, musi ją odpowiednio kupić.

W zależności od typu pozycji (nabycie – pozycja długa, wystawienie – pozycja krótka) profile dochodowości poszczególnych pozycji różnią się zasadniczo. Nabycie opcji kupna oraz wystawienie opcji sprzedaży dają możliwość osiągnięcia zysków przy wzroście instrumentu bazowego. Nabycie opcji sprzedaży oraz wystawienie opcji kupna dają możliwość osiągnięcia zysków przy spadku wartości instrumentu bazowego. Maksymalny zysk inwestora zajmującego długą pozycją na opcjach jest nieograniczony, podczas gdy maksymalny zysk inwestora zajmującego krótką pozycję stanowi równowartość otrzymanej w momencie otwierania pozycji premii.

Czynnikami o szczególnym znaczeniu w przypadku opcji są zmienność ceny aktywa bazowego oraz czas. Im wyższa jest zmienność instrumentu bazowego, tym ceny opcji są wyższe.

Z inwestowaniem w opcje związane są wszystkie czynniki ryzyka charakterystyczne dla instrumentu bazowego, na który opiewa dany kontrakt opcyjny. Ponadto nie istnieje jedna uniwersalna metoda służąca do wyznaczenia wartości opcji przed terminem wygaśnięcia, dlatego należy być świadomym,

że cena rynkowa opcji jest wypadkową oczekiwań rynku co do przyszłego zachowania się instrumentu bazowego i nie posiada twardego punktu odniesienia. Maksymalna strata inwestora zajmującego długą pozycję na opcjach (nabycie opcji kupna lub sprzedaży) jest równa wartości zainwestowanego kapitału, czyli równa zapłaconej cenie premii opcyjnej. Maksymalna strata inwestora zajmującego krótką pozycję w opcjach (sprzedaż opcji kupna lub sprzedaży) może wynieść więcej niż początkowy depozyt zabezpieczający i jest teoretycznie nieograniczona.

Ryzyko rynkowe, wynikające ze zmienności instrumentu bazowego, potęgowane jest przez efekt dźwigni finansowej, wynikający z faktu, że wartość początkowej inwestycji jest niska w porównaniu z wartością instrumentu bazowego. Dlatego też relatywnie małe wahania kursów instrumentu bazowego mają proporcjonalnie większy wpływ na wartość pozycji w opcjach.

Ryzyko zmian zmienności instrumentu bazowego – zmiany w zmienności instrumentu bazowego wpływają na wartość opcji. Im większa jest zmienność instrumentu bazowego, tym wartość opcji jest wyższa, im mniejsza zmienność, tym wartość opcji jest mniejsza.

Ryzyko płynności – płynność opcji wystawiona na niektóre instrumenty jest bardzo niska

Ryzyko kredytowe - ryzyko niewywiązania się z zobowiązania wynikającego z opcji przez drugą stronę transakcji. Ryzyko to jest szczególnie wysokie dla inwestorów posiadających długą pozycję. Ryzyko to jest znacząco ograniczone dla opcji rozliczanych są za pośrednictwem izby rozrachunkowej.

Ryzyko wypłaty dochodów bieżących – w przypadku opcji istnieje ryzyko dochodów bieżących, jeżeli emitent zdecyduje się na wypłatę większej dywidendy niż oczekiwana istnieje ryzyko nagłego spadku wartości opcji kupna i nagłego wzrostu wartości opcji sprzedaży

8) Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych

Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych są zbywane przez otwarte fundusze inwestycyjne. Fundusz inwestycyjny otwarty zbywa jednostki uczestnictwa każdemu, kto dokona na nie wpłaty i złoży zlecenie nabycia. Osoba, która dokonała nabycia jednostek uczestnictwa staje się uczestnikiem funduszu. Fundusz inwestycyjny otwarty ma obowiązek odkupienia jednostek uczestnictwa od każdego uczestnika funduszu, który tego zażąda, w takiej sytuacji jednostka taka jest umarzana. Jednostki uczestnictwa nie mogą być przedmiotem obrotu zorganizowanego, a w związku z tym uczestnik funduszu otwartego nie może zbyć jednostki na rzecz osób trzecich.

Główne rodzaje ryzyka związanego z inwestowaniem w jednostki uczestnictwa to:

- a) ryzyko zarządzającego, które polega na tym, że zarządzający otwartym funduszem inwestycyjnym może podjąć błędne decyzje co do wyboru przedmiotów inwestycji do portfela inwestycyjnego funduszu. Ryzyko to podlega ograniczeniu poprzez dywersyfikację portfela inwestycyjnego,
- b) ryzyko wynikające z braku dostępu do aktualnego składu portfela inwestycyjnego danego funduszu,
- c) ryzyko związane z koncentracją aktywów lub rynków określonego funduszu będącego przedmiotem inwestycji,
- d) ryzyko braku możliwości bieżącego określenia dokładnych parametrów inwestycyjnych danego funduszu, w tym poziomu ryzyka,
- e) ryzyko zawieszenia odkupowania jednostek uczestnictwa przez fundusz inwestycyjny powstające w wyniku braku płynności składników inwestycji funduszu,
- f) ryzyko zmienności wycen jednostek uczestnictwa, która zróżnicowana jest w zależności od typu funduszu,
- g) ryzyko niewłaściwej wyceny instrumentów znajdujących się w posiadaniu funduszu inwestycyjnego – szczególnie wysokie w przypadku instrumentów nienotowanych na rynkach.

9) Certyfikaty Inwestycyjne

Certyfikaty inwestycyjne są papierami wartościowymi emitowanymi przez zamknięte fundusze inwestycyjne. Wartość certyfikatów inwestycyjnych jest uzależniona od wartości portfela inwestycyjnego funduszu inwestycyjnego zamkniętego. Certyfikat inwestycyjny można przedstawić do umorzenia w terminach przewidzianych w statucie funduszu oraz nabyć w każdej nowej emisji. W przypadku publicznych certyfikatów inwestycyjnych, certyfikat można kupić lub sprzedać tak jak akcją na rynku zorganizowanym. Zamknięty fundusz inwestycyjny może być utworzony na określony czas.

Certyfikaty inwestycyjne charakteryzują się wszystkimi czynnikami ryzyka związanymi z jednostkami uczestnictwa funduszy inwestycyjnych.

Możliwości inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych w porównaniu do funduszy inwestycyjnych otwartych są znacznie szersze, co powoduje, że większe jest wynikające z tego ryzyko inwestycyjne.

Cena rynkowa certyfikatów inwestycyjnych może odchyłać się od ich wartości teoretycznej. Występuje ryzyko płynności, które związane jest z faktem, że w większości przypadków płynność certyfikatów inwestycyjnych jest relatywnie niska.

Zmienność cen notowanych certyfikatów inwestycyjnych jest zróżnicowana w zależności od typu funduszu, jednak z reguły nie przekracza zmienności cen akcji.

10) Produkty strukturyzowane

Produkty strukturyzowane lub tzw. ETP (Exchange Traded Products) są instrumentami finansowymi, będącymi przedmiotem obrotu giełdowego, których cena jest uzależniona od wartości określonego wskaźnika rynkowego (tzw. instrumentu bazowego), np. indeksów giełdowych, kursów akcji, surowców, produktów rolnych, koszyków akcji, kursów walut itp.

Produkty strukturyzowane są emitowane przez instytucje finansowe np. banki.

Ze względu na nieograniczone możliwości konstrukcji produktów strukturyzowanych, inwestowanie w te produkty wiąże się z wszystkimi czynnikami ryzyka wymienionymi w niniejszym dokumencie, a są to w szczególności:

- a) ryzyko niedotrzymania warunków, czyli nie wywiązania się emitenta z obowiązku wykupu produktu strukturyzowanego lub płatności wynikających z konstrukcji takiego produktu,
- b) ryzyko kredytowe, czyli ryzyko niewypłacalności emitenta produktu strukturyzowanego,
- c) ryzyko zmienności kursu złotego w stosunku do innych walut, w których wyrażone są produkty strukturyzowane lub instrumenty bazowe, o które są oparte takie produkty,
- d) ryzyko rynkowe, wynikające ze zmienności wartości instrumentu bazowego, o który oparty jest produkt strukturyzowany,
- e) ryzyko płynności - wiąże się z trudnością spieniężenia inwestycji. Przez płynność należy rozumieć czas niezbędny do zamiany posiadanych produktów strukturyzowanych na gotówkę. Im czas ten jest dłuższy, tym ryzyko płynności jest większe,
- f) ryzyko dźwigni finansowej, wynikające z faktu, że wartość początkowa inwestycji w niektóre produkty strukturyzowane jest niska w porównaniu z wartością instrumentu bazowego, o który oparty jest dany produkt strukturyzowany. Dlatego zmiana kursu instrumentu bazowego powoduje proporcjonalnie większą zmianę wartości nabytego produktu strukturyzowanego, co znacznie zwiększa ryzyko utraty zainwestowanego kapitału.

Każdy produkt strukturyzowany, który jest notowany na giełdzie posiada prospekt emisyjny oraz tzw. „Warunki końcowe emisji” (Final Terms), w których zawarte są istotne informacje na temat emitenta, konstrukcji instrumentu finansowego i czynników ryzyka charakterystycznych dla konstrukcji produktu strukturyzowanego oraz instrumentu bazowego, o który oparty jest produkt strukturyzowany.

11) Inwestycje na rynkach zagranicznych

W ramach świadczenia usługi zarządzania portfelem instrumentów finansowych, do portfela klienta mogą być nabywane instrumenty finansowe nominowane w walucie obcej.

Inwestycje, których przedmiotem są określone instrumenty finansowe nominowane w walucie obcej, charakteryzują się analogicznie wszystkimi czynnikami ryzyka przypisanymi do danej klasy instrumentów finansowych na rynku krajowym.

Ponadto z inwestycjami na rynkach zagranicznych związane są dodatkowe czynniki ryzyka, do których w szczególności należy zaliczyć:

- a) ryzyko zmienności kursu złotego w stosunku do innych walut, w których wyrażone są przedmioty inwestycji,
- b) ryzyko posiadania ograniczonego oraz opóźnionego dostępu do informacji.

12) Tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania

Tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania są to wyemitowane na podstawie odpowiednich przepisów prawa polskiego lub obcego papiery wartościowe lub niebędące papierami wartościowymi instrumenty finansowe reprezentujące prawa majątkowe przysługujące uczestnikom instytucji wspólnego inwestowania.

W przypadku polskiego prawa do grupy tych instrumentów zaliczamy jednostki uczestnictwa otwartych funduszy inwestycyjnych, które nie są papierami wartościowymi i nie mogą być notowane na giełdzie.

W przypadku prawa obcego tytuły uczestnictwa mogą przybierać zarówno formę papieru wartościowego lub nie. Obie formy tego instrumentu mogą być przedmiotem obrotu na giełdzie lub nie, w zależności od konkretnych rozwiązań formalno-prawnych.

W ramach Unii Europejskiej funkcjonuje regulacja (dyrektywa) w zakresie funkcjonowania przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (ang. Undertakings for Collective Investments in Transferable Securities, UCITS).

Zakres podmiotowy tej dyrektywy jest ograniczony do funduszy inwestycyjnych typu otwartego. Zgodnie z tym, za fundusze UCITS uważane są wyłącznie te przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania, które spełniają następujące kryteria:

- ich jedynym celem jest inwestowanie na rachunek inwestorów publicznie zebranych środków, w zbywalne papiery wartościowe i/lub inne płynne aktywa finansowe, dobrane na zasadzie dywersyfikacji ryzyka;
- ich jednostki uczestnictwa są odkupywane lub umarzane na żądanie inwestorów bezpośrednio lub pośrednio z aktywów tych przedsiębiorstw.

Klasycznym przykładem notowanych na giełdzie funduszy typu otwartego funkcjonujących zgodnie z dyrektywą UCITS są tzw. ETF-y (Exchange Traded Fund).

Tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania są emitowane najczęściej na bazie funduszy inwestycyjnych typu otwartego, w związku z tym charakteryzują się czynnikami ryzyka opisanymi dla inwestycji w jednostki uczestnictwa.

Ze względu jednak na różne rozwiązania prawne w poszczególnych krajach dotyczące określonych instytucji wspólnego inwestowania, w niektórych przypadkach za bardziej odpowiednie należałoby przyjąć czynniki ryzyka charakterystyczne dla funduszy zamkniętych, czyli inwestycji w certyfikaty inwestycyjne. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy fundusze takie stosują ograniczenia inwestycyjne typowe dla funduszy zamkniętych.

Jeżeli tytuły uczestnictwa są notowane na rynku zorganizowanym, to odpowiednio należy uwzględnić lub wyłączyć określone czynniki ryzyka.

13) Kwit depozytowy

Kwit depozytowy jest to papier wartościowy wyemitowany poza granicami kraju, w którym notowane są papiery wartościowe (akcje, obligacje i inne papiery wartościowe) będące bazą kwitu depozytowego, w którym zawarte jest prawo do zamiany tego papieru wartościowego na dane papiery wartościowe według określonej proporcji.

Celem emisji kwitów depozytowych jest obecność spółki na zagranicznym rynku papierów wartościowych, a przez to jej większa rozpoznawalność i dostępność na rynkach finansowych. Dla przykładu prawa nabywców kwitów depozytowych, których podstawą emisji są akcje, nie różnią się znacznie do uprawnień bezpośrednich nabywców akcji spółki – instrumenty te zapewniają ich

właścicielom prawa majątkowe i korporacyjne jak w przypadku akcji, realizowane są za pośrednictwem banku depozytowego będącego głównym podmiotem uczestniczącym w programie kwitów depozytowych.

Kwity depozytowe charakteryzują się wszystkimi czynnikami ryzyka związanymi z powiązanymi z nimi papierami wartościowymi.

3. Ryzyka wspólne dla inwestycji w instrumenty finansowe

1) Ryzyko zmienności ceny instrumentu.

Zmienność ceny to statystyczna miara ryzyka instrumentu finansowego obliczana, jako średnia wielkość wahań cen od wartości średniej w danym przedziale czasu. Zmienność cen pokazuje jak duże są zmiany wartości instrumentu finansowego w wybranym okresie czasu. Duża zmienność cen oznacza duże wahania wartości instrumentu finansowego w wybranym okresie czasu.

Na zmienność cen instrumentu wpływ mają następujące czynniki:

- płynność (średnia wielkość obrotu w wybranym przedziale czasu), im mniejsza płynność, tym większa zmienność,
- free float (akcje w wolnym obrocie, które nie są w posiadaniu istotnych akcjonariuszy). Im mniejsze free float tym większa zmienność,
- publikacja ważnej, szczególnie nieoczekiwanej, ewentualnie odbiegającej od wcześniejszych prognoz informacji skutkującej gwałtowną i znaczącą zmianą kursów/cen.

Skutkiem ryzyka zmienności może być opóźnione zamykanie pozycji w wyniku gwałtownych i znacznych zmian kwotowań, po kursach znacznie gorszych niż możliwe do uzyskania w normalnych warunkach.

2) Ryzyko wystąpienia siły wyższej.

Przez siłę wyższą rozumie się zdarzenie nagłe, zewnętrzne, którego nie można było przewidzieć, ani któremu nie można było zapobiec, ani się przed nim zabezpieczyć, które uniemożliwia (w całości lub części) wykonanie zobowiązań umownych.

Wystąpienie siły wyższej może być przyczyną przekłamań w kwotowaniach, realizacji zleceń, bądź braku realizacji zleceń w sytuacjach, gdy takie zdarzenie nie powinno normalnie nastąpić.

4. Doradztwo inwestycyjne i zarządzanie portfelami

Biuro świadczy usługę doradztwa inwestycyjnego oraz usługę zarządzania portfelowego po zawarciu odpowiedniej umowy z Klientem.

Ze świadczeniem tych usług wiążą się określone kategorie ryzyka. Biuro dąży do minimalizowania skutków występowania tych ryzyk, jednakże ich wyeliminowanie nie jest całkowicie możliwe. Klient korzystający z usługi powinien mieć świadomość istnienia następujących typów ryzyka:

- a) ryzyko niewłaściwie oszacowanej wartości instrumentu finansowego oraz ryzyko nietrafnej oceny kierunku zmiany cen waloru – takie ryzyko może powodować, iż stopy zwrotu osiągnęte przez klienta na wskazanych rekomendacjach będą niższe niż oczekiwane. Ryzyko to będzie ograniczane poprzez szczegółową analizę walorów pod względem fundamentalnym i technicznym oraz poprzez odpowiedni poziom dywersyfikacji aktywów.
- b) ryzyko nieodpowiedniości portfela inwestycyjnego – portfele inwestycyjne dostosowane są do profilu inwestycyjnego klienta na podstawie wcześniej wypełnionej ankiety. Istnieje ryzyko, iż przydzielony portfel nie będzie dopasowany do celu inwestycyjnego i indywidualnej sytuacji finansowej klienta. Ryzyko takie może wystąpić w przypadku nieprawidłowego wypełnienia ankiety przez klienta, zdezaktualizowania się informacji przekazanej Biuru w ankiecie oraz nie poinformowania Biura o zmianach, które zaszły. Aby zminimalizować to ryzyko klient jest zobowiązany do przekazywania informacji o zmianach mogących mieć wpływ na określenie profilu inwestycyjnego Klienta.

ryzyko dezaktualizacji informacji – ryzyko to występuje w związku z tym, iż informacja o stanie portfela wydawana jest na określony moment czasu. Po aktualizacji portfela mogą nastąpić zmiany, które istotnie mogą wpłynąć na aktualność podjętych decyzji inwestycyjnych. Informacje o

dokonanych zmianach w składzie portfela mogą dotrzeć do Klienta z opóźnieniem lub zostać odczytane po upływie czasu. Ryzyko to będzie ograniczane poprzez systematyczne uaktualnianie wartości portfela i niezwłoczne przekazanie klientowi informacji o dokonanych zmianach w składzie portfela.

Informacja dotycząca przechowywania aktywów

Informacje dotyczące przechowywania aktywów Klientów w związku z przechowywaniem lub rejestrowaniem instrumentów finansowych, w tym prowadzeniem rachunków papierów wartościowych oraz prowadzeniem rachunków pieniężnych.

1. Środki pieniężne Klientów przechowywane są w ING Banku Śląskim S.A.
2. Instrumenty finansowe będące w krajowym obrocie zorganizowanym przechowywane są w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych.
3. Biuro Maklerskie ING Banku Śląskiego S.A. świadcząc usługę zarządzania na rzecz Klientów nie przechowuje ich aktywów, w związku z tym ochrona aktywów Klienta odbywa się na zasadach określonych zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi podmioty, w których przedmiotowe aktywa są przechowywane.